

Коваленко К.М.,
студентка групи С-ЮД-615
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КАТЕГОРІЇ УПРАВЛІННЯ

Управління є різновидом посередницької діяльності, сутність якого полягає у діяльності особи-посередника з реалізації повноважень в інтересах установника цих повноважень, тобто власника майна. Посередницька діяльність реалізується через посередницькі правовідносини. Відносини, які встановлюються між установником управління, тобто власником майна, та управителем на підставі таких правовідносин, повинні відповідати певним ознакам, серед яких можна виділити довірчий характер та ризиковий характер цих відносин.

У літературі існують різні думки щодо цивільно-правової природи відносин управління. На думку Е.А. Барінова, С.О. Сліпченка, П.В. Туришева управління є речовим правом, Ю.В. Курпас, Л.Ю. Міхеєва, С.М. Степанова вважають, що управління є зобов'язальним правом, а С.В. Гузиков, Р.А. Майданік, В.В. Горбунов, С.В. Хромушин розглядають управління як зобов'язання з елементами речового права [1, с. 26].

Прихильники речово-правового характеру управління майном допускають використання в континентальному праві України речово-правової конструкції управління як особливого різновиду обмежених речових прав з елементами конструкції прав на чуже майно, про що вище було згадано [2]. Речово-правове розуміння управління дає можливість пояснити наявність в управителя однієї із визначальних особливостей, яка полягає в невизначено широкому обсязі і динамічності змісту повноважень, що обтяжують право власності, і здійснюються ним на власний розсуд, з урахуванням встановлених цілей та обмежень, визначених договором та/або законом.

Зобов'язально-правову модель управління дослідники пояснюють наявністю повноважень в управителя, які виникають з договору управління майном і мають строковий характер. Зокрема М.М. Слюсаревський зазначає: “речові позови, що управитель може пред'явити у разі потреби захистити свої права по володінню і користуванню чужою річчю, не можуть вплинути на зобов'язально-правову природу інституту довірчого управління майном, так само, як ці позови не перетворюються в речові права. Позови, як похідні від прав, не визначають природи правовідносин. Незалежно від того, до складу речового чи зобов'язального права входять повноваження користування і володіння, вони всюди захищатимуться відповідним позовом про усунення перешкод у користуванні і позовом про витребування майна з чужого незаконного володіння” [3, с. 19].

Стосовно дуалістичної природи категорії управління цікавої позиції дотримується Д.В. Федулова. Вона поділяє управління на правовідносини, що виникають між його учасниками, на дві групи. У першу групу входять правовідносини між установником управління та управителем, зміст яких полягає в тому, що установник передає майно управителю, а управитель зобов'язується здійснювати юридичні та фактичні дії з метою задоволення майнового інтересу установника або іншої вказаної ним особи. Відносини першої групи мають відносний та речовий характер, оскільки в них бере участь визначене коло осіб. До другої групи належать правовідносини між управителем і його контрагентами по операціях, пов'язаних з управлінням майном, а також іншими третіми особами щодо реалізації наданих йому правомочностей. З невизначеним колом третіх осіб управитель знаходиться в абсолютних правовідносинах. Управитель зобов'язаний інформувати про свій статус при вчиненні дій з приводу переданого йому майна у відносинах з третіми особами [4].

К.Г. Некіт при розгляді питання прав управителя зазначає, що його права умовно можна поділити на дві групи, а саме: права, що впливають із взаємостосунків управителя з третіми особами, та права, що складаються у відносинах з установником управління [5]. У внутрішніх відносинах установник управління і вигодонабувач є носіями прав вимоги до управителя, який кореспондує його обов'язок здійснювати управління. Ці відносини мають зобов'язальну природу. У зовнішніх відносинах визначальним є наявність в управителя титулу на майно, тобто визнання управителя правоволодільцем. У даних правовідносинах на боці зобов'язаного суб'єкта знаходиться невизначене коло осіб, що є визначальною рисою абсолютних правовідносин.

Загалом управління не можна віднести ні до речових прав, ні до зобов'язальних, адже воно передбачає в першому випадку для управителя – право захищати свої права шляхом подання речово-правових позовів та зобов'язальний елемент договірної конструкції управління, що закріплює обов'язок управителя вчиняти дії в інтересах установника управління або вигодонабувача. При цьому управитель має можливість безпосередньо впливати на майно, хоча і не для задоволення своїх потреб, що дає підстави говорити про наявність речово-правових елементів у зобов'язальних правовідносинах.

Управління має змішану природу, речово-зобов'язальну, адже речова природа підтверджується тим, що управителю у зовнішніх відносинах протистоїть невизначене коло осіб, а зобов'язальна пояснюється тим, що правовідносини між управителем та установником управління регулюються договором.

Категорії управління притаманний ризиковий характер, адже власник майна, передаючи майно в управління, несе не тільки ризик неотримання доходів, але і ризик незбереження вартості переданого в управління майна або його втрати. Крім цього, управлінська діяльність особи-управителя повинна відповідати певним вимогам, зокрема цілеспрямованості, ефективності та раціональності. Загалом дані ознаки є вирішальними, які деталізують та окреслюють категорію управління, роль яких не можна зменшувати.

Бібліографічні посилання

1. Слободян О.А. Цивільно-правове регулювання управління пайовим інвестиційним фондом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Слободян Олександр Анатолійович. – К., 2013. – 213 с.
2. Слипченко С.А. Право доверительной собственности : монографія / С.А. Слипченко. – Х. : Консум, 2000. – 176 с.
3. Слюсаревський М.М. Теоретичні проблеми договірної управління чужим майном в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / М.М. Слюсаревський. – Х., 1999. – 21 с.
4. Федулова Д.В. Гражданско-правовая сущность доверительного управления / Д.В. Федулова // Право. – 2010. – № 1. – С. 113–115.
5. Некіт К.Г. Права та обов'язки довірчого управителя: порівняльно-правовий аналіз законодавства України, Республіки Молдова та Російської Федерації / К.Г. Некіт // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – Одеса : Юрид. літ., 2012. – Вип. 57. – С. 512–518.

Зима Ю.О.,

студент групи С-ЮЗ-615 (цпс)
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПІРАТСТВА
В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ І СУМІЖНИХ ПРАВАХ**

Піратство у сфері авторського права і суміжних прав сягнуло глобальних масштабів. Піратська продукція розповсюджується попри усі спроби держави протидіяти даному явищу. Піратство (особливо в мережі Інтернет) завдає шкоди багатьом верствам населення, являє собою загрозу для культури та економіки країн, однак, з іншої точки зору, сучасний світ не можна уявити без вільного та швидкого способу доступу до інформації. Необхідність всебічного та систематичного аналізу піратства в авторському праві і суміжних правах зумовлена складністю та суперечливістю даного явища.

Авторські і суміжні права регулюються окремими главами Цивільного кодексу України: гл. 36 «Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір») і гл. 37 «Право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму та програму (передачу організацій мовлення)». Правові норми, які містяться у цих главах ЦКУ, мають характер основ цивільного законодавства щодо охорони і захисту авторських суспільних відносин [1]. Цивільний кодекс України – основний нормативно-правовий акт, який регулює відносини інтелектуальної власності, однак у ньому відсутні норми, які стосуються піратства в авторському праві і суміжних правах. По суті, в ньому містяться лише загальні норми, а спеціальні засади регулюван-